

et conf. 44. num. 11. lib. 1. Surd. conf. 179. num. 14. conf. 241. num. 32. et conf. 281. a n. 18. ac dec. 12. num. 14. et dec. 255. num. 7. ac post plures alios Cened. singul. 44. num. 1. Auendanus ad l. 40. Tauri gl. 15. nua. 1. Ludon. Callanate conf. 47. num. 123. D. Ioan. del Castillo quotid. contron. lib. 2. cap. 22. num. 89. et 90. Augult. Barbosa de ditionibus, dist. 361. num. 2. et 4. iunctis qua de ditione perpetuo, et in perpetuum resoluunt plures alij congesti a Cenedo singul. 78. num. 1. et ab eodem Barbol. dist. 163. num. 1. et 2. et dist. 254. num. 2. 3. et 4. At nihilominus haec ratio in proposito non concludit, quod recognoscens se, & suos haeredes pro vltiori tempore quam possessionis obligauerit: sed ad hoc necesse erat, quod id claris, & manifestis verbis exprimeret; quia * perpetuitas per ditionem semper, & similes significata, necessario restringenda est secundum naturam actus, cui adicitur, materiamque subiectam, l. et in perpetuum 4. iuncta gl. de procurator. l. 1. iuncta simili gl. 1. in princ. ff. pro socio, vbi dicitio in perpetuum, restringitur ad vitam eius, cui adiungitur, ac simili modo ad rei durationem restringitur dicitio perpetuo in l. id vestimentum 25. iuncta gl. verbo perpetuo, ff. de pecul. et in l. debitor 32. in fin. iuncta simili gl. de pignor. cum similibus relictis ab Alex. conf. 86. num. 2. vers. Nam verbum, libro 1. de vtraque ditione perpetuo, ac semper id non obscure colligitur ex d. l. 1. ff. de iure dor. vbi regula sub illis ditionibus tradita, quod dotis causa perpetua est, & cum voto eius, qui dat, ita contrahitur, vt semper apud maritum sit, iuxta subiectam materiam intelligitur, matrimonio consistente, vtreque ibi notat Odofred. ad verbum perpetuo et verbum semper, vbi etiam obseruat Dionys. Gotofred. eamque restrictionem iuxta naturam subiectae materiae vltra ordinarios in dictis locis, & alios consensim referendos, vel omnino necessarios admittunt Rotae indices de c. 265. num. 3. part. 1. nouissimar. Surd. conf. 298. num. 21. lib. 1. & receptam testantur Morla in emp. iur. tit. 6. de seruitut. in prahid. num. 60. Escobar de ratiocin. cap. 4. 1. num. 18. Aug. Barbosa d. dist. 163. num. 3. d. dist. 254. a num. 6. ad 9. et d. dist. 361. numero 11. Eadem igitur ratione dicitio para sempre jamas, sic accipienda est, id est dum se viuente, & rem censitam possidente, duraret census, nec per venditorum, eiusve haeredem redemptus eo tempore fuisset; cum ex necessitate possessionis talis recognitio processerit, adeoque vltius extendenda non sit, iuxta ea quae resoluimus num. 69. Accedit his, quod licet admitteremus, recognitionem illam, ob efficaciam eiusmodi verborum, vltius fore extendendam adhuc * illa non excluderet legitimam praescriptionem, ex eadem ratione necessariae restrictionis, ob naturam actus, vel rei subiectae, cui certam metam seu vitam praestituerit, quam per ea, vel alia verba, vtrumque vniuersalia, in dubio remouisse non censetur, vt resoluunt cum multis, ac per plura probant Tiraq. de retratu. consanguin. §. 1. gl. 10. n. 34. et de retratu convention. §. 1. gl. 2. ex num. 8. Roderic. Suar. ad l. post rem iudicatam, ff. de re iudic. notab. 2. §. considera, vers. Bene facit, Gutier. de iuram. confirmat. 3. part. cap. 1. num. 9. et 10. et ex seqq. potissimum. In primis ex l. num. Imperator 38. ff. de legibus, illic: Aut verum perpetuo similiter iudicatarum, iuncta gl. verbo perpetuo, quae interpretatur id est decennio, ac si apertius diceret, res perpetuo similiter indicatas dici, quae decennij tempore, & sic longo temporis intervallo, eodem modo iudicate sunt, quam gl. ad hoc post Fulgos. notant Tiraq. d. num. 8. Gutier. d. num. 9. circa fin. vers. Pro qua opinione, eorumque sententia confirmatur ex his, quae late cum communi docui dist. 3. ex num. 37. Quo in sensu similem restrictio-

nem accipit verbum semper, in l. minime 23. ff. eodem tit. dum ait, minime sunt mutanda, qua interpretacionem certam semper habuerunt, nam loquitur de consuetudine interpretacione legis, vt & lex fide interpretacione 37. eiusdem tit. quomodo accipitur a gl. Odofred. & ceteris communiter in ead. l. minime, variis exemplis eam illustrantibus, & sic probat, legem, quae per decennium, quo consuetudo inducitur, certo modo intellecta est, semper sic intellectam dici, vt not. ibi Angel. in princ. et idem non esse vltius mutandam, siue in alium sensum detorquendam. Rursus ex d. l. 1. ff. solut. matrim. vbi licet traditum sit, dotis causam semper, & vbiq. praecipuum esse, non tamen excluditur praescriptio decem, viginti, vel triginta annorum, iuxta rei dotalis, vel quasi dotalis naturam competens, l. in rebus 30. vers. Omnis autem, Cod. de iure dor. cum traditis a gl. ibi, verbo vscapionem, in 3. et 6. solu. & Bald. n. 23. eodem Bald. in d. l. 1. n. vlt. ff. solut. matrim. & ibidem Camillo Viscarino num. 154. ad fin. vers. Non obstat, inter repetitiones ciuiles nouissimas, Paulo Castrensi in l. cum vir 42. num. 4. ad fin. ff. de vscap. Philipp. Corn. conf. 56. num. 3. volum. 4. Petro Barbol. in Rubr. ff. solut. matrim. 4. p. num. 17. in fin. ac n. 18. et in d. l. 1. §. p. n. 84. ad fin. vers. Item si ver. Tertio ex l. in cognicione 13. ad fin. ff. ad S. C. Sillan. et l. fin. ff. ad l. Pompei. de parricid. quae est accusationem in casu ibi proposito semper permittant, in eo tamen sensu semper eam permittere censetur, quo eandem admittunt vltra quinquennium, de quo in d. l. in cognicione, in princ. non tamen excludunt praescriptionem 20. annorum, iure definitam in l. querela 12. Cod. ad leg. Corn. de falsis, vbi obseruat Gotofred. nota vlt. cum Cuiac. lib. 4. obseruat. cap. 14. quod & docuerat gl. vlt. vers. Imo & hic durat, in d. l. in cognicione, communiter recepta secundum Bartol. ibi, n. 2. vers. Expone ergo, in fin. & Ludonic. Roman. num. 1. vers. Et de ditione, eundem Roman. in Rub. ff. de recept. lib. 4. obseruat. 46. vers. Et nota, & alios quos refert, & sequitur Tiraq. de retratu. consanguin. d. §. 1. glof. 10. num. 34. et de retratu convention. d. §. 1. gl. 2. n. 10. Roder. Suar. d. vers. Considera, num. 6. vers. Facit Textus singularis, Gutierrez d. 3. p. cap. 1. num. 9. in princ. vers. Et per Textum. Sed & idem Tiraq. de panis temperand. causa 29. num. 2. sic eam l. in cognicione, obiter intelligit, quicquid aliter eam interpretetur, a communi discedens Ioan. Igneus ibi, num. penult. Quarto, ex l. aduersus §. illic: Si probetur per certos annos, iuncto Text. ibi: Si probauerit semper, C. de usur. vbi regula in primis proposta, quod creditor maiores vsuras ex stipulatu petens, repellitur exceptione taciti pacti in contrarium, si probetur, eum per certos annos (hoc est decem, vel viginti a die stipulationis, vt recte ibi gl. & omnes interpretantur) minores postea consecutum esse, ad simile inducendum pactum in specie ibi proposta his verbis applicatur. Si probauerit semper quinquenas annis pupillorum vestrorum, quae maiores cauerat, dependisse. Vnde apparet, ditionem semper, iuxta subiectam materiam restringi ad tempus, actui a iure praescriptum, vt & Baldus, & Salycetus, ibi, in fine, adnotarunt, & cum eis Tiraq. de retratu conuent. d. §. 1. gl. 2. n. 8. vers. Cui addit, Gutierrez d. cap. 1. num. 9. circa fin. post vers. Pro qua opinione Tandem ex cap. 1. de in integ. restit. vbi Ecclesiam semper illaem seruari traditum est, iunctis cap. 1. et 2. eod. tit. in 6. et Clem. vnic. eod. tit. vbi intra quadriennium tantum a tempore laesionis restitutionem, & clesia ad petendam in integrum restitutionem, & clesia ad petendam in integrum restitutionem, & merito, quia cum iure minoris vtatur, d. cap. 1. et cap. auditis 3. ad fin. de in integ. rest. non debet ampliori tempore ad restitutionem gaudere, quam quadriennij, quod

DISSERTATIO XXXV.

De eadem materia, siue de potissimis argumentis, quibus eorum sententia nititur, qui ex census consignatiui constitutione, super certo fundo, vel fundis specialiter facta, ius verae & propriae hypothecae contrahi affirmarunt, non autem ius aliud reale, ab ea distinctum, aut seruitutis, vel quasi; quibus plene & concludenter fit satis. Et obiter an huiusmodi census super sola constitutis persona, eiusque obligatione constitui possit? plura item de promissione, vel legato annui redditus, an & quatenus valeat? de operis officialibus, & artificialibus, pactisque circa eas interpositis, de obediibus, ac de seruitutibus tractantur; iuraque in vna & altera materia difficultia verisimilem exponuntur.

S V M M A R I A.

- 1 Hypotheca proprie quid sit, & vnde dicta?
- 2 Super dictio, sui natura importat suppositionem, & hypothecam.
- 3 Hypotheca accedit personali obligationi, vt creditori cautius consulatur.
- 4 Homo liber potest operas suas gratis alij promittere, vel pro certo a mercede locare.
- 5 Locatio, & conductio istdem iuris regulis consistunt.
- 6 Census impositio super certo fundo, an sit idem quod consignatio, & solam personalem inducat obligationem? & n. 147.
- 7 Lex fin. §. fin. ff. de contrahenda empt. expenditur, ibidem, & explicatur, numero 148.
- 8 Lex Caius Scius 12. & l. liberto 21. ff. de annuis legat. ac lege fundi 38. expenduntur hic, & explicatur a n. 149.
- 9 Seruitutis, proprie sumpta in materia seruitutum, dua tantum species sunt, reales, & personales; quicquid gloss. & DD. communiter alias consingant.
- 10 Reditus annui in re constitutus, nec referri proprie potest ad seruitutem realem, neque ad personalem; & quare?
- 11 Seruitutis etiam personalis utilitas propria auctoritate percipitur a fundo seruiente.
- 12 Res censui venditis subiecta, non ita supponitur, & obligatur, vt accessoria, sit principalis obligationis, sed vt in ea principaliter consistat censuales iuris venditio, & annua responsionis obligatio, & quare?
- 13 Census obligatio, quolibet rei censite possessorem vi ipsa comitatur, & vt aiunt, sequitur velut lepra leprosum, vt accidit in quolibet onere rei inharente.
- 14 Praedia, quibus omnis, vel ius reale inharet, cur discantur id debere, & pro eo conueniri, & iudicari, non persona?

- 15 Pignus & hypotheca, inspecto effectu, non personam obligans, sed rem sequuntur, & res que illis tenentur, cum suo onere transeunt ad quemlibet possessorem, secus inspecta origine obligationis & quare?
- 16 Argumentum ab etymologia vocabuli, ab essentiali rei natura sumpta, iure validum ac legitimum est, ista tamen procedit, si essentialis rei definitio etymologia per omnia conveniat, secus si ab ea in aliquo discrepet, quia tunc negatine tantum valet, non etiam affirmatine.
- Suppositio nomen generale est, tam ad eam que fit accessorie ad securitatem debiti principalis, quam ad eam, que in re ipsa supposita principalem constituit obligationem ibid.
- 17 Etymologia cum generalior est etymologiat, habet se tanquam genus ad speciem.
- Argumentum a genere ad speciem affirmatine non procedit, sed negatine tantum, & vice versa a specie ad genus valet affirmatine, non negatine, ibidem.
- 18 Argumentum ab etymologia vocabuli, que generalior est etymologiat, ad ipsum etymologiatum valet negatine, non affirmatine, & vice versa ab etymologiat ad etymologiat generalitorem valet affirmatine, non negatine.
- 19 Super dictis sub qua census in re imponitur, suppositionem proprie importat, non autem proprie importat hypothecam, sed late & absolute, & quare?
- 20 Suppositio rei accessorie facta, veram & propriam inducens hypothecam, qualiter discernatur ab ea, que principaliter fit, & in eius consequentiam personam obligat?
- 21 Dicitio super sub qua ius aliquod perpetuum, vel quasi in re constituitur, importat hypothecam absolute, vel quasi negatine, sed proprie realitatem, & in consequentiam personalem, eam vero excludit, & propriam tantum hypothecam importat eadem dicitio pro temporali debito apposita.
- 22 Iudicium peritiorum, & actio quasi confessoria, vel quasi negatoria competunt pro iure perpetuo, vel quasi impedito super re immobili, vel equipollenti, puta pro annuo censu non etiam pro temporali, & quare?
- 23 Interdicta possessoria vtilia competunt pro iure censuali, vel simili perpetuo, non etiam pro momentaneo, vel temporali.
- 24 Empio certa pensionis annua super certo fundo, vel castro non est illicita, aut feneratoria. Contra Alciat. & Mantica, quorum fundamentum fit satis, cum duob. num. seqq.
- 25 Contractus sui natura feneratorius, nulla consuetudine, necque longissima immemorabili licitus reddi potest.
- 26 Constitutio extraneas, in iuris communis corpus redacta, in constituit generale, ubique obseruandum.
- 27 Censu super sola personali obligatione absque vilius rei assignatione constitui nequit, etiam sublati Pontificis constitutionibus, soloque natura iure inspecto.
- 28 Promissio gratuita operarum, vel annuorum reddituum licite fieri potest sub sola etiam persona obligatione, & quare? & n. 5.
- 29 Legatum donatio est, & fieri etiam potest annui redditus, legatario prestandi, licet accedat legato principalis quantitas, una vice soluenda, si heredi facultas detur, eam quoties velit, vel pro certo tempore retinendi.
- 30 Franciscus Aret. & eius affecta, contrarium docent, & n. 5.

- 31 Lex 3. §. final. ff. de ann. legat. expenditur, & intelligitur.
- 32 Legatarius certa quantitate principalis, & dum ea soluitur, alterius annua pro fructu, vel interesse, si ut hanc recipiat, illius exactionem differat, videtur illam breui manu ab herede accepisse, & iterum ei sub usufructu dedisse manuo, & a numero 40.
- Testator simplicem tantum penam semelque committendam potest heredi indungere, & dilatum legati salationem, non etiam per diminutionem temporum ibid.
- 33 Vidua, cui post annum legale dotalis pecunia restituenda est, non potest ex iure legatari, aut promissionis, aliquid annuum ex tunc praecipuum recipere, sed id in forem impurare debet, nisi de interesse suo per veras ac legitimas probationes doceat, & n. 43. & 49.
- Idem in legato pro alimentis filij naturalis, ibid.
- 34 Lex vnica, C. de his que pena nom. & §. fin. inf. de legat. expenditur, & ultra alios recte explicatur, & 5. n. seqq.
- 35 Pena nomine dupliciter quid legari dicitur proprie, & improprie, & proprie sic legatur cum in odium & panam heredis, testatoris precepto, etiam aliqui licito non obediens, quid alicui relinquitur, alioqui non relinquendum, & eius res exempli.
- 36 Hoc modo legare olim non tantum ante Iuriconsultorum aetatem, ut DD. communiter voluerunt, sed ipso etiam Iuriconsultorum seculo regulariter fuit prohibita, & a Iustiniano denno permissum sub certis conditionibus.
- 37 Lex 1. ff. de his que pena nom. nonnulla continet verba, inserta a Triboniano, respiciunt ad Iustiniani constitutionem, ut ius antiquum non concordaret, & similis eius mos notatur remissive.
- 38 Pena nomine minus proprie legatur quod non principaliter odio heredis, eiusque coerendis causa relinquitur, sed magis legatari iurandi, & si relicti confirmandi, quod legatari genus nunquam fuit prohibitum, sed semper permissum.
- Lex 1. ff. de pen. leg. l. 1. §. item si ita 8. ff. ad l. falcid. l. cum sine praefinitione 19. & l. si penum 24. ff. quando dies leg. ced. obser. explicatur.
- 39 Donellus, & D. Joannes del Castillo eum secutus in interpretatione legis multa 6. l. 1. in testamento 27. ff. de condit. & demont. taxantur, & Cuiacii ad eas interpretatio, ut verior retineatur.
- 40 Paul. Cast. & alij absolute docentes validam esse legatum certa quantitate principalis, & dum ea per heredem non soluitur, certa summa annua, etiam si legatarius illam statim exigere valeat, taxantur.
- 41 Legatarius, in cuius potestate non est, quantitate rei assignatione constitui nequit, etiam sublati Pontificis constitutionibus, soloque natura iure inspecto.
- 42 Legatum alternatiuum iure validum est, omnique conferri, non plura, & qualiter id procedat?
- 43 In eo electio est legatarij, licet aliud sit in contrariis alternatiuis, in quibus electio est debitoris.
- 44 Legatum alternatiuum, si utrumque principale non sit, sed alterum accessorium, & successiuum dum primum

- primum non soluitur, tantum quoad principale, cuius exigendi facultatem statim quod habet, sustinetur, & quare?
- 45 Posse dicimur quod iure, & honeste possimus, non quod nobis vtile est, lege refragante, etiam si testatoris dispositione quid ad nos perveniat, & quare?
- 46 Iura non permittunt indebitas legari usuras, nempè ius civile ultra legitimum modum, ius vero Canonium a naturali, & diuino originem trahens, nullo modo.
- 47 Usurae que iure civili in legatis & fideicommissis a mora heredis in ea prestando commissa debentur, illa tantum regulariter intelliguntur, que modum eodem iure civili praescriptum non excedunt, iure autem Canonum, que ad iustum interesse probatum rediguntur.
- 48 Legatorum fructus a diebus que sunt relicti, vel hodie apud nos, si sint pura, a morte testatoris legatarij efficiuntur, cum certa species testatoris propria legata est, secus si genus, vel quantitas legatur.
- 49 Viror ita demum ob retardatam pecunia dotalis restitutionem matrimonio soluto, aliquid annuum, siue ex dispositione mariti praefinitis siue ex pacto cum eius heredibus facti, siue etiam nullo horum procedente, percipere potest, cum interesse damni emergentis, vel lucri cessantis plene & concludenter probauit, aliud nullo modo, & quare? & utriusque interesse exempla, & differentia, remissive.
- 50 Etiam si in loco frequentes sint annuorum reddituum venditiones, non potest ex hoc solo presentere interesse lucri cessantis, absque alia probatione, eaque plena & concludenter probauit, aliud nullo modo, & quare? & utriusque interesse exempla, & differentia, remissive.
- 51 Granatensis Curia de iure in proposito refertur.
- 52 Supplicatio secunda a certa sententia revisionis dici solet, plerumque admittitur ob noua additamenta illa contenta.
- 53 Venditio a donatione in eo praesertim differt, quod cum hac merè gratuito finit, illa sui natura ad lucrum contrahentium tendit.
- 54 Falsa sub pacto de retrovendendo, vel redimendo, licet regulariter valeat, facile tamen admittit usuraria prauitatis suspitionem, nonnullis accedentibus, qua in venditione census personalis verificatur.
- 55 Penso annua pecuniaria vendi non potest pro solo usu pecuniae, nisi re accedente fidei iura super quibus ius constituitur, & quare?
- 56 Argumentum a gratuita concessione, seu donatione ad venditionem in materia usuraria non valet.
- 57 A censu vitalicio ad redimibilem personale similiter non valet, & quare? aduersus Felicianum.
- 58 A locatione operarum ad eorum venditionem similiter non valet, & prima eius ratio a Sarm. allata refertur.
- 59 Operas suas in perpetuum quis locare potest, nec ex eo ius libertatis infringitur, & quare?
- 60 Obligatiombus facti regulare est, ut in eis succedat obligatio ad interesse, & quando secus? remissive ibid.
- 61 Operas suas in perpetuum non potest liber homo promittere, si nec locare potest, & quare? nonnullaque leges difficiles intelliguntur, & cum alijs conciliantur, & num. seqq.
- 62 Opera artificiales a quolibet libero homine promitti vel locari solent, & que illa sint? & intelliguntur leg. si non fortem 26. §. libertus 12.

- vers. sed si operas, innecto vers. sic & in preposito, ff. de condit. indebiti, & alia similia sententia leges.
- 62 Officiales vel obsequiales que sint? & ha proprie libertatis erga patronos conueniunt, & sub solo operarum nomine in ea materia intelligi, & ab artificialibus discerni solent.
- 63 A dominis, cum seruos suos manumittunt, ipsi in genere imponi solent, postea per illos, cum petierint, in specie iudicanda, & a manumissis promitti, & iurari possunt, non ab alio libero homine, etiam filio emancipationis gratia, & quare?
- 64 Legatum alij quam libero ita relictum, ut a testatoris monumento non recedat, vel ut in certa ciuitate perpetuo moretur, non valet.
- 65 Opera officiales ab alio quam libero adeo in perpetuum promitti nequeunt, ut nec a libero patrono promissa possint ab illo alij cedi, vel delegari, nec ut extraneum patroni heredem transeant, licet in artificialibus secus sit.
- Lex si operatum 29. ff. de oper. libert. absque negatione intelligitur cum communi, aduersus Cuiac. ibid.
- 66 Liberti in operarum officialium impositione, si tametsi manumissio finalem ei causam praebuerint, non adeo onerari poterant, ut vere inutilis eis libertas videretur.
- 67 Operarum impositio, ut liberos obligaret, subsiqui modo post manumissionem debebat libertorum promissio, vel iniurandam, quemvis ex intervallo quoque ab eis volentibus, non multis praesari possit.
- Lex ut iuris iurandi 7. §. iurate autem, in 11. ff. de oper. libert. recte intelligitur cum Donello aliorum interpretationibus rectis, ibid.
- 68 Operarum officialium ab artificialibus distinctio, ut ad conciliationem iurium inuicem distindendum quid docerim?
- Conanus, Sarm. & Vofemb. generaliter, & indistincte loquentes, ad eandem distinctionem redeuntur. ibid.
- 69 Accus, in l. 3. §. constituitur, ff. de usufruct. & alibi passim conciliatur cum se ipso in l. post certis 36. C. de liber. caus.
- 70 Promissio seruitij personalis, ab homine libero, siue libero alij quam patrono, siue ingenio cuiuslibet perpetuo facta, iure fieri nequit, quia per eam ius libertatis impeditur. Nec consuetudine permitti potest, ut n. 84.
- 71 Falsis fauore Ecclesie, vel Reipublice, qui perpetuo se seruiturum obligare quis potest, & quare?
- 72 Parabolani qui olim essent, & intellecta leg. placet 17. & l. parabolani 18. C. de sacrosanct. Eccles. aduers. Accus. & sequentes.
- 73 Religionem professus se & sua perpetuo religioni, ac monasterio dedit.
- 74 Reipublica fauore admissum fuit olim pactum, quo quis se ac progeniem suam agris alicuius cultura perpetuo manciparet, & quare?
- Adscriptitij, & similes conditionis homines in multis seruis aequiparantur, licet vetera tales non essent, nonnullique D. taxantur, qui eos vere seruos fuisse existimant, ibid.
- 75 Pactum quo quis se abertus hominem subditum, ac vasallum iurati ad personalia seruitia ei se perpetuo absque recedendi facultate obligans, nonnullarum promittiarum consuetudine generaliter admissum est, quod plures iure validum esse existimant, siue in ista existente causa.

- 76 Contrarium tanquam verius defenditur, & intelliguntur l. fin. C. de tranfact. l. 3. & l. si quos 59. cum seq. C. de decur. lib. 10. & l. fin. C. de tabular. eod. lib.
- 77 Pacta inter partes inita omnino seruanda esse quod traditur, de licitis, nec iure improbatu intelligitur.
- 78 C. grandi 2. vers. fidelitate, de supplen. neglig. prelat. lib. 6. clem. Pastoralis 2. vers. Absoluen. do, de sent. & re iud. l. 89. tit. 18. p. 3. & l. 4. tit. 25. p. 4. declarantur.
- 79 Pactum etiam iuratum, quo quis ratione fendi, vel vassallagii se domino ad personalia seruitia perpetuo obligat, ex causa beneficii ab eodem accepti libertati non officit, & quare?
- 80 Vassallus locum, in quo se ad personalia seruitia domino obligauit, eo inficio desertens, & alio se transfere. rens, potest compelli ad eundem locum reuerti, ex plurium sententia.
- 81 Non tamen potest iniustus detineri, quia fendum re. futando se a seruitij obligatione liberat, siue obli. gatus fuerit ad seruitium incertum, in quo ne. mo dubitat, siue etiam ad certum, contra commu. nem.
- 82 Vassallus, quos dicimus solariegos, quis & an & quali. ter salum derelinquere, & alio se transferre pos. sint?
- 83 Colonarij, vulgo pobladores Regni Granatensis qui? & an & qualiter alio se transferre possint, & de eorum causis cognoscat consilium, quod vo. cam de poblacion, in Senatu Granatensi.
- 84 Vssufructuarius cum paratus est relinquere vsufructu. um, onera ei iniuncta prestare non tenetur. ¶ Socius in communiōe perpetuo esse non cogitur, & ideo societatis renunciare pro libito potest, dum non intempēstine faciat. ibid.
- 85 Opera liberi hominis an sicut locari possunt, possint & vendi? Affirmatiua sententia ex aliquibus pro. batur.
- 86 Contraria sententia longe verior esse ostenditur. ¶ Ar. gumentum a locatione ad venditionem locum non habet, nisi data paritate rationis.
- 87 Locatio sui natura dominium non transfert, & licet in longum vel perpetuum tempus facta, vile saltem transferat, tamen in locatione operarum liberi, & ingenui hominis id verificari ne. quit.
- 88 Venditio sui natura dirigitur ad dominium trans. ferendum, & contrarium pactum eam irritam reddit, & ideo non cadit in operas liberi homi. nis. ¶ Homo liber ab humano commercio exemptus est, nec alterius dominio, aut possessioni subici potest. ibid.
- 89 Opera sola si pro certa mercede prestetur, tantum est locatio, non venditio. ¶ Locatio perpetua fit pro certa mercede annua, ven. ditio pro pretio, pro vna vice soluendo. ibid.
- 90 Opera liberi hominis si in venditionem cadent, mag. num ille damnum subiret, & quare? scilicet in per. tuam operarum locatione.
- 91 Opera artificiales, quas liberus patrono suo debet, pos. sunt illi a patrono reuendi.
- 92 Libertate se quandoque priuare an sit a natura prohibi. tum, & quid inde ad operam venditionem?
- 93 Liber homo ut per venditionem seruis efficiatur, plura concurrere debent, & qualia sint?
- 94 His accedentibus venditus, etsi minor sit 25. an. nis, restitutio in integrum beneficio non inua. tur. ¶ Post talem venditionem manumissus, non inge. nuus, sed libertinus fit, licet scilicet sit in libero, &

- ingenuo, bona fide seruiens quasi seruo, ac postea manumisso, & nonnulla iura conciliantur. ibi. dem.
- 95 Praefato modo venditus differt a vendito ignoran. ti, non omnibus aliis concurrentibus, & in quo, & quare? contrariaque iura clarius ac di. stinctius quam hactenus in amicitiam redigun. tur.
- 96 Seruus liberi hominis, ut a iure gentium induci potuit per captiuitatem, sic & a iure ciuili per vendi. tionem.
- 97 Priuata partium conuentione, iure desistunt, non itidem induci potest.
- 98 Opera artificiales, etsi ab homine libero & ingenuo lo. cari in perpetuum possint, non tamen possunt ab ini. tio ad pecuniam reduci, & quare?
- 99 Lex fin. §. fin. vers. Idem Octanenus, ff. qui & a quib. recte intelligitur, aduersus Sarr. & se. quaces.
- 100 Opera artificiales si a libero homine cuiquam promissa sunt, eorum loco pecunia subrogatur.
- 101 Pecunia non parit pecuniam, nec vsufructum habet, absque vsu leui.
- 102 Operas suas pro pecunia taxatas in perpetuum lo. cans an differat a vendente reditum annuum super persona sua vili, & fructifera, & numero le. quent.
- 103 Homo res fructifera dici potest, & quare?
- 104 Censualis contractus, si sub redimendi pacto celebra. tus, nunquam ab vsura suspicione liber est, nisi cum ius reditum exigendi, quod in eo venditur, ita in emptorem transferatur, ut ex se perpetuo vili sit, & ad quoscumque successores etiam singulares transmittitur tam actiue, quam passiuē, & quando id contingat?
- 105 Censui personali non possunt applicari conditiones, ad iustificacionem censui redimibilibus iure requisitas, & quare? ¶ Personalia que sunt, persona morte extinguuntur, ne. que in eius successorem etiam vniuersalem transeunt. ibid.
- 106 Opera seruorum vicem fructuum obtinent, non tamen ut tales considerari possunt opera liberorum homi. num, & quare?
- 107 Liber homo ut non potest priuata conuentione pignori subici, nec censui supponi, & n. 146.
- 108 Creditur iure Regio Hispana habet ius quoddam seruitij, & operarum in personam debitoris inopis, donec is illi satisfecerit, similiaque in aliis natio. nibus statuta vigent, non tamen idem effecti pacto potest.
- 109 Debitor inops nec in bonis habens vnde satisfaciat, iure communi in carcerem conicitur. ibid.
- 109 Argumentum a pacto ad legem vel statutum valet affirmatiue, non autem eodem modo valet vice versa a lege vel statuto ad pactum, & quare?
- 110 Pactum de retinendo liberum hominem in pignori ex causa artis alieni, ab illo contracti iure non sustinetur, & n. seq.
- 111 Lex 1. vers. saluo si lo pudicere, tit. 17. lib. 5. nona com. pil. recte intelligitur. ibid.
- 112 Errans iure, atque ita prohibendum quid faciens, quod licitum putauit, a dolo excusatur, & ordinariam le. gis penam evitat.
- 113 Obsidium datio, & sic persona libera serui instar retentio, iure passim permittitur, nonnullaque iura in id citantur, & eorum expendi. tur difficultas, que casuum distinctione compe. nitur.

- 114 Proprie locum habet, iureque permittitur ex cau. sa belli publici, inter Principes supremos initi. cium pro pace, treuga, aut simili securitate ab uno alteri obses datur, & vnde sic dica. tur.
- 115 Obsides ita dati vere serui non sunt, sed retenti tantum, vere autem sunt liberi, suis expensis, vel Respub. a qua missi sunt, viuentes, & n. 119.
- ¶ Bonorum item suorum, dum viuunt, dominium retinent, non tantum eorum, que domi relaque. runt, sed etiam illorum que in mansione ipsa ac. quirunt, que sisco non statim querantur, sed post obsidum mortem, de quibus proinde testari ne. queunt, ibidem, & numero 118. 119. & 124.
- 116 Lex obsides 11. ff. de testam. l. Dinus 31. & l. sed si accepto 32. ff. de iure fisci, recte intel. liguntur, & n. seq.
- 117 Toga vsus receptus tantum fuit apud Romanos, & peregrinus eo donatus, cuius Romani iura conse. quebatur, ac si legitimus, seu verus ciuis esset, ideoque testamenti faciliorem actiua, & passiu. am habebat. ¶ Obses populo Romano datus, quia peregrinus erat, nisi toga vsu donatus esset, testamenti fa. cione carebat quoad ea bona, que dam obses es. set habuit, vel acquisiuit, ibid. & n. 20.
- 118 D. Greg. Lop. Madera noua interpretatio, a ple. risque recepta ad l. obsides 11. ff. de testam. refertur, & refellitur.
- ¶ Lex omnis regulariter dubitandi ratione care. re non debet, sed dubio alicui inferri. ibid.
- 119 Peregrinus apud Romanos de bonis in patria sua relictis iuxta eius iura testari recte poterat.
- 120 Obsides ne de vili bonis testentur ratio illa fre. quentius apud interpretes inualuit, iureque Re. gio probata est, quid cum in hostium si n pote. stare, eodem iure censendi sint ac vere cap. tiui.
- 121 Leonis constitutio, que etiam captiuus, & conse. quenter obsidibus restandi facultatem concedit, non est apud nos recepta, nisi bella siane inter Christianos.
- 122 Obsides maxime in Christiana Republic. ob fidem violatam, cui illi non consenserunt, nec causam prebuerunt, non possunt occidi, nec membro mu. tilari, aut flagellis cedi, & cur olim id p. mit. teretur, inuisque obsides in eam rem darentur?
- 123 Ipsi se ad parnam corporalem expresse obligare non possunt, & quare? ¶ Multa fieri expresse nequeunt, que tacite pos. sunt. ibid.
- 124 Obses datus ab aliquo domino inferiore, aut ciui. tate, vel communitate pro sedanda contentione, inuendique pace, proprie obses non est, nec in aliquo statum diminutum habet, a nulloque legi. timo actu arcetur, sed tantum ex ea causa, ut publica, donec stetur conuentis, iuste detinetur, quasi pignori loco.
- 125 C. exposita 11. de arbitris, recte intelligitur, re. icitū aliorum interpretationibus, & duobus n. seq.
- 126 Obsides dati in specie Text. in cap. exposita, de arbit. non proprie obligantur loco pignoris, sed tenentur favore pacis, contra ordinarias regulas. ¶ Fautor inuendū pacis inter personas publicas, publicam causam continet. ibid.
- 127 Eduardus Caldera, in interpret. ad c. exposita, de ar. bit. refellitur.
- 128 Obses ex plurium sententia etiam pro causa merē priuata, seu pecuniaria dari potest in eo sensu, D. D. Iol. Vela Differtat. Iuris. Tom. 1.

- quod ius reale in eo non constituitur, sed tan. tum possit retineri donec quod placuit adimplea. tur, & ita intelligitur Text. in c. ex rescripto 9. de iur. iud. sed contrarium defenditur, & n. seq.
- ¶ Obsidium quid, ibid.
- 129 Lex 3. §. si quis volentem, ff. de lib. hom. ex. hib. vero sensu donatur, aduersus Ameseuan.
- 130 Lex 3. vers. Otto si dezimos, in 2. tit. 13. p. 5. optime intelligitur, aduersus eundem.
- 131 Captiuorum redemptio, siue publica auctoritate, si. ue priuata fiat, publicam causam continet, ut pro his obsides dantur, quamquam diuersimode, & quare? cum n. seq.
- ¶ Franciscus Galliarum Rex in bello captus est ab inuictissimo Imperatore, & Rege Hispania Carolo V. cui pro sua redemptione duos filios ob. sides dedit. ibid.
- 132 Captiuorum redemptio, & libertas ceteris omni. bus rebus favorabilior est. ¶ Redemptus quodam naturalis pignoris vinculo obstritus est relictenti, donec ei pretium pro se datum restituat, & in quatuordecim hoc pignus ab expresse differat: remissio. ibid.
- 133 Obsidium datio in merē priuata, & pecuniaria cau. sa ex aliorum sent. etsi simplici pactione fieri ne. queat, iuramenti tamen vinculo firmari potest, & ita intelligitur c. ex rescripto de iureiur.
- ¶ Iuramentum, & fidei interpositio in iure aequi. parantur, & quare? ibid.
- 134 Liberi hominis detentio, & pactio, per quam quis ad eam adstringitur, etiam iuramento vallata non valet, & quare?
- ¶ Operarum officialium promissio, ab alio quam li. berto patrono suo facta, etiam cum iuramento non tenet, & quare?
- 135 Abbas Panorm. consideratio in c. ex rescripto de iureiur. dicit vim iuramenti, de quo ibi, refrin. git, refellitur. ¶ Iuramentum precise ad sui obseruantiam obligat. ibid.
- 136 Eduardus Caldera interpret. ad c. ex rescripto, de iureiur. refellitur.
- 137 Interdictum Ecclesiasticum etsi olim pro pecunia. rio superiorum debito imponi posset, postea pro. hibitum est imponi in extraneis, prouide de lent. excomm. que a nonnullis DD. exornatur.
- 138 Cap. ex rescripto, de iureiur. & alia iura, de obsi. dibus loquentia, non tantum factum narrans, ut plerique voluerunt, sed & ius circa eos consti. tuunt, ex veriore, ac receptiore sent.
- 139 Speciale ius in eo cap. constituitur erga monachos, ab eorum Abbate pro monasterij debito datus, ad alios minime extendendum.
- ¶ Monachus Abbati obedientiam debet in omni. bus ad regularem conseruationem pertinentibus, adeoque in spectantibus ad vilitatem, & neces. sarietatem monasterij, & quare? ibid.
- 140 Monasterij vel Ecclesia bona, ob magnum et alie. num alienari legitime possunt.
- 141 Dilatio in fauorem debitorum magno opere iura. fuent.
- 142 Abbas monachum pro debito monasterij donec solu. uatur, obsidem dare potest, non tantum volentem aut ex consensu Pape, ut plerique voluerunt, sed etiam iniuriam, & absque Pape interuentu, qui erga clericos seculares necessarius tantum est, & quare?
- ¶ Monachum retinent, & ipse extra claustra ha. bitans, qualiter excusentur, ne in iuris pnanis obe. cidant? ibid.
- 143 Pater, etsi et a filio iure gentium & ciuili obe.

